

IN BEELD INSTANT COMPOSERS POOL

Het roffelt, ringelt, ronkt en piept

Het mag curieus heten dat je na een boek achterblijft met de sensatie dat je niet de ogen maar de oren even rust moet gunnen om alles te verwerken. Dit zonderlinge gevoel wordt volop bewerkstelligd door fotograaf Ton Mijs die het legendarische Nederlandse improvisatiegezelschap Instant Composers Pool Orchestra (ICP) vastlegde tijdens een reeks repetities en concerten in Tilburg, Eindhoven en Amsterdam.

Bij het leeuwendeel van de muziekboeken leveren ze tegenwoordig cd'tjes om het werk 'af te maken'. De ICP heeft zulke marketingfrutsels niet nodig. Het beeld hier roffelt, ronkt, dondert, schreeuwt, ringelt, knettert, piept en zucht. Zelden was een ondertitel zo treffend: *You have to see it*.

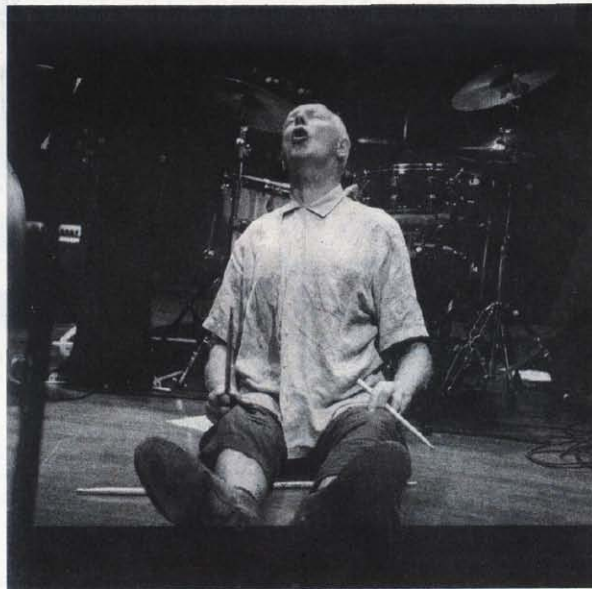
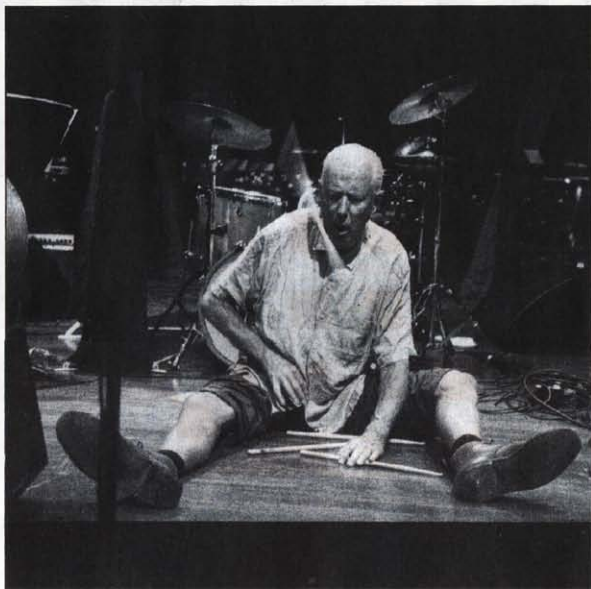
Kies maar eens de meest tot de verbeelding sprekende foto uit dit werk. Is het oor-lid Misha Mengelberg (1935) die van de piano is opgestaan om helemaal op te gaan in een vocale voordracht? Is het dat andere oorlid, drummer Han Bennink (1942), die in korte padvindersbroek aan de rand van het podium is gaan zitten om de meest spannende dingen te doen met vier trommelstokjes?

Of is het die bepaald niet gewone cellist Tristan Honsinger, die zijn instrument in de steek heeft gelaten voor een show waarin spontane poëzie, dirigeren en dansen samenkomen? Tristan 'is een derwisj, harlekijn, stommefilm-komediant en dirigent in één', schrijft de Amerikaanse jazzprofessor Kevin Whitehead, die de heren en de incidentele dame van het orkest al decennia volgt, en die verantwoordelijk was voor de begeleidende tekst.

Whitehead was al liefhebber van de ICP toen het virtuoze improvisatiegezelschap hem in de jaren zeventig op vinyl in de VS bereikte. Het eerste optreden dat hij in Amsterdam bijwoonde was de geboorte van een fascinatie: dit moet je horen én zien!

Misha Mengelberg kan met zijn rug naar het publiek spelen, zomaar een geweldige set afbreken of in het midden van een nummer het podium aflopen om aan de bar koffie te gaan drinken. Maar altijd is er die timing, die terugkeer op precies dat juiste moment. Ook al lijkt Mengelberg er even niet te zijn: met hem dien je altijd rekening te houden. In de woorden van trombonist George Lewis: 'Als Misha denkt dat je hem negeert, zal hij iets spelen om je helemaal van zich af te schudden.'

Slagwerker Bennink speelde *anything/ everything* op zijn oude lp's in de jaren zeventig. Tegenwoordig haalt hij alles uit die ene drumkit. *De wereld*

Boven: drummer Han Bennink bewerkt het podium. Onder: cellist Tristan Honsinger dirigeert. Rechts onder: Misha Mengelberg zingt.

Foto's uit *You have to see it*

als trommel luidt de titel van de fraaie biografie waarmee hij onlangs geeërd werd.

We hopen dat dit gezelschap zijn improvisaties nog lang kan rekken. De aanhef van het boek is de aanhef van het taoïstische lied *Niet Zus, Maar Zo*, dat Mengelberg heerlijk doorleefd kan zingen:

*Ik schijn, ik schijn een Hond te zijn
(Afin, afin, afin)
Maar dat is toch een Misverstand
Niets Wezenlijks is aan de hand
Of je nou Hond of anders heet
Maakt uit geen ene Reet!*

Olaf Tempelman

★★★★☆

Ton Mijs (fotografie), Kevin Whitehead (tekst): Instant Composers Pool Orchestra – *You have to see it*.

Mijs Cartografie & Vormgeving; 64 pagina's; € 15,-
ISBN 978 90 8168621 1.
icporchestra.com
tonmijs.nl